

Novinarska konferenca, 26. januar 2011

Gradivo za medije

Popis divjih odlagališč 2011

Kazalo

1.	Umestitev problematike v širši okoljski kontekst	2
1.1	Problematika divjih odlagališč	2
1.2	Rezultati akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu!	4
2.	O projektu Popis divjih odlagališč 2011	4
2.1	Izhodišča	4
2.2	Cilji	4
2.3	Namen in koristi za državo in občine	5
2.3.1	Prihranek denarja:	5
2.3.2	Iskanje primerov dobrih praks	6
2.3.3	Aktivacija občanov	6
2.4	Popis divjih odlagališč - potek aktivnosti	6
2.4.1	Časovnica delavnic za popisovalce	7
3.	Partnerske organizacije v projektu	7
3.1	Ekologi brez meja	7
3.2	Gasilska zveza Slovenije	7
3.3	Jamarska zveza Slovenije	8
3.4	Kajakaška zveza Slovenije	8
3.5	Lovska zveza Slovenije	8
3.6	Olimpijski komite Slovenije	9
3.7	Planinska zveza Slovenije	9
3.8	Ribiška zveza Slovenije	10
3.9	Slovenska potapljaška zveza	10
3.10	Turistična zveza Slovenije	10
3.11	Uprava RS za zaščito in reševanje	11
3.12	Zavod RS za varstvo narave	11
3.13	Zavod za gozdove Slovenije	11
3.14	Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov	12
3.15	Zveza bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov	12
3.16	Zveza tabornikov Slovenije – nacionalna skavtska organizacija	13
4.	Govorci na novinarski konferenci	13
4.1	Predstavniki partnerskih organizacij na voljo za izjave	13

1. Umestitev problematike v širši okoljski kontekst

Odpadki postajajo eden največjih problemov našega časa. Njihova količina je tako velika, da ogrožajo sam obstoj naše civilizacije. Vendar ostajajo skoraj nevidni, na robu, skrita vest naše družbe. V Sloveniji je »med letoma 2002 in 2008 količina vseh nastalih odpadkov narasla za 55 %. V letu 2008 je nastalo nekaj več kot 7 milijonov ton vseh odpadkov« (ARSO, 2010). Vsak Slovenec proizvede več kot tri tone odpadkov letno.

Ravnanje z odpadki je eno najbolj neurejenih področij varstva okolja v Sloveniji. To je področje, ki smo se mu v preteklosti premalo posvečali. Težave, s katerimi se danes spopadamo – legalna odlagališča brez uporabnih dovoljenj, odsotnost jasne strategije ravnanja z odpadki, slab nadzor nad tokovi odpadkov, visoki računi za odvoz odpadkov, naraščanje količine odpadkov, majhen delež ločeno zbranih odpadkov ter veliko število divjih odlagališč – imajo svoj izvor v odsotnosti sistematičnega pristopa k njihovem reševanju. Izkušnje iz tujine pa kažejo, da edino tak pristop daje resnično trajne in dobre rezultate. Sistematični pristop k problematiki naj bi zajemal vsaj: ugotavljanje stanja, izdelavo načrta ukrepanja, izvajanje ukrepov ter preverjanje njihove učinkovitosti.

Tudi na področju divjih odlagališč se sistematično reševanje problematike začne z ugotavljanjem stanja, to je, z dobrim popisom divjih odlagališč. Kljub temu v Sloveniji za večino divjih odlagališč še vedno ne vemo kje se nahajajo in kakšno grožnjo za okolje predstavljajo. Prvi vseslovenski popis je nastal šele lani, med akcijo Očistimo Slovenijo v enem dnevu!. Čas je, da se boju proti nelegalnemu odlaganju pridružimo prostovoljci in skupaj z delujočimi organizacijami na tem področju skušamo še bolj učinkovito opozoriti na nujnost sprememb.

1.1 Problematika divjih odlagališč

Divja odlagališča predstavljajo grožnjo okolju in ljudem, saj odpadki, odloženi na njih, pogosto vsebujejo nevarne snovi. Te lahko prodrejo tudi v podtalnico in nepovratno onesnažijo vire pitne vode. Raziskava iz leta 2006 je znotraj vodovarstvenih območij v občini Ljubljana odkrila preko 1000 odlagališč! (Smrekar, 2007) Odpadke na divjih odlagališčih se pogosto namerno sežiga (npr. sežiganje kablov, akumulatorjev in gum z namenom pridobivanja kovin), s čimer se v zrak in tla sproščajo izjemno strupene snovi.

Divja odlagališča kvarijo izgled krajine in s tem zmanjšujejo kvaliteto bivanja. Divja odlagališča imajo tudi neposredne negativne ekonomske učinke – zmanjšujejo privlačnost turističnih območij, zmanjšujejo vrednost nepremičnin in zahtevajo visoka sredstva za sanacijo – zgolj iz občinskih blagajn se vsako leto nameni več milijonov evrov za sanacijo divjih odlagališč. Samo s tem denarjem bi lahko vsako leto ustvarili nekaj sto novih delovnih mest!

Med razlogi, zakaj ljudje kljub nesprejemljivosti in škodljivosti tega početja še vedno odlagajo odpadke na divjih odlagališčih, so neozaveščenost, neurejen sistem ravnanja z odpadki, izogibanje stroškom in slab nadzor.

Mnogi odpadki se znajdejo na divjih odlagališčih zaradi neozaveščenosti državljanov. Ti pogosto ne vedo, da lahko svoje odpadke zastonj odložijo na legalnih odlagališčih ali pa se ne zavedajo, kako škodljivo je lahko nelegalno odlaganje odpadkov ter kako visoke finančne stroške le-to povzroča občinam, državi in posredno tudi njim samim.

V Sloveniji je odvoz gospodinjskih odpadkov urejen za skoraj vsa gospodinjstva. Slabše pa je urejen sistem prevzemanja odpadkov za druge vrste odpadkov, kar je še posebej očitno pri gradbenih odpadkih, ki predstavljajo kar dve tretjini vseh odpadkov na divjih odlagališčih. Gradbena podjetja sama priznavajo, da odpadkov ne odlagajo na legalna odlagališča in tega tudi ne bodo počela, dokler tega ne bodo počeli vsi, saj bi se s plačevanjem za odlaganje odpadkov postavila v nekonkurenčen položaj. Tudi Računsko sodišče RS v svoji reviziji iz leta 2010 ugotavlja, da nadzora nad tokovi gradbenih odpadkov praktično ni. (Računsko sodišče RS, 2010)

Izogibanje stroškom legalnega odlaganja (stroškom prevoza do pogosto precej oddaljenih legalnih odlagališč in plačila odlaganja) je verjetno najpomembnejši vzrok za nastanek divjih odlagališč v Sloveniji. Del prebivalcev, ki odlaga odpadke na divja odlagališča to počne redko in zaradi odsotnosti sprejemljivih alternativ (npr. najbližje odlagališče za gradbene odpadke je oddaljeno 50km in drago, zato odpadke, ki so nastali med prenovno kopalnice stresejo v gozd). Nekatera največja divja odlagališča pa nastajajo zaradi dobička, ki ga prinašajo, saj nanje nekateri podjetniki odlagajo odpadke, da bi se izognili stroškom legalnega odlaganja ali pa celo s predelavo oziroma sežiganjem odpadkov pridobivajo vredne snovi, zanje neuporabne ostanke pa pustijo v naravi.

Med vzroki za veliko število divjih odlagališč je potrebno posebej poudariti nekaznovanje nelegalnega odlaganja. Strokovnjaki in laična javnost poudarjajo, da je inšpekcijski nadzor neustrezen, zato se storilcev ne odkrije, če pa se jih, so kazni prenizke, velik delež kazni pa se ne izterja. Zaskrbljujoče je, da je to mnenje široko prisotno tudi v javnosti, saj primeri iz tujine kažejo, da tako vzdušje spodbuja nelegalno odlaganje.

Lahko se zgodi, da so kazni za nelegalno odlaganje nižje kot plačilo odlaganja na legalnih odlagališčih. V tem primeru večji kršitelji gledajo na kazni kot na del stroškov posla. Pomemben vpliv na povečanje nelegalnega odlaganja ima tudi nesposobnost oblasti, da kaznuje kršitelje. (EPA, 1998)

Medtem ko se na področju divjih odlagališč komunalnih odpadkov, za katere so odgovorne občine, sanacije v določeni meri izvajajo, pa za področje industrijskih in gradbenih odpadkov, za katere je odgovorna država, Računsko sodišče RS v letu 2010 ugotavlja: *“Ministrstvo v letih od 2004 do 2008 sploh ni izvajalo sanacij nedovoljenih odlagališč gradbenih odpadkov, za katere je bilo subsidiarno odgovorno, kar je razvidno iz pregleda načrtovanih in porabljenih sredstev ministrstva v tem obdobju.*

Izvedene niso bile nikakršne aktivnosti, ki bi vodile do izvedbe sanacij nedovoljenih odlagališč gradbenih odpadkov ter na področju nedovoljenega odlaganja industrijskih odpadkov Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor v obdobju od leta 2004 do leta 2008 ni obravnaval nobenega primera nedovoljenega odlaganja industrijskih odpadkov.” (Računsko sodišče RS, 2010).

1.2 Rezultati akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

V akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! je 270.000 prostovoljcev čistilo okoli 7.000 divjih odlagališč. Pri tem je bilo iz narave odstranjenih okoli 12.000 ton odpadkov. Še pomembnejše je, da smo se državljani povezali za skupno dobro, prevzeli odgovornost za svoj kraj in pokazali, kako uspešni smo lahko, kadar se vsi borimo za isti cilj.

Prostovoljske čistilne akcije pa kljub mnogim pozitivnim učinkom problematike divjih odlagališč ne morejo trajno rešiti. Tudi če bi akcijo ponavljali, bi problem ostajal. Odpadki bi se vedno znova kopičili. Zato je potrebno začeti delati na tem, da do nelegalnega odlaganja sploh ne bi prihajalo. S tem namenom je med aprilsko akcijo nastal tudi prvi vseslovenski register divjih odlagališč. V njem se je do danes s pomočjo prijav prostovoljcev nabralo že preko 13.000 odlagališč.

Register je bil v pomoč že med akcijo Očistimo Slovenijo v enem dnevu!, saj smo se z njegovo pomočjo lahko sistematično in premišljeno lotili čiščenja. Njegovo vlogo pa želimo ohraniti in jo razvijati še naprej, zato smo za letos pripravili projekt **Popis divjih odlagališč 2011**, ki predstavlja začetek sistematičnega reševanja problematike divjih odlagališč v Sloveniji.

2. O projektu Popis divjih odlagališč 2011

2.1 Izhodišča

Verodostojnih podatkov o tem, koliko je v Sloveniji divjih odlagališč, kje so in kakšne odpadke vsebujejo, ta trenutek ni. Zato tudi ni mogoče pripraviti strategije za boj proti nelegalnemu odlaganju. Ocene števila divjih odlagališč se gibljejo vse od 10.000 do 50.000 odlagališč (Šebenik, 1994).

Prvi vseslovenski popis divjih odlagališč je bil izveden med akcijo Očistimo Slovenijo v enem dnevu!. Popisanih je bilo preko 10.000 odlagališč, do danes pa so občani prijavili še 3.000 novih odlagališč, tako da je skupno število odlagališč v Registru okoli 13.000. Ocenjujemo, da to število predstavlja od 30 do 40 % vseh odlagališč. Skupno število divjih odlagališč v Sloveniji je torej ocenjeno na 30.000 – 40.000.

2.2 Cilji

Cilji popisa divjih odlagališč so naslednji:

- K popisu divjih odlagališč vključiti čim več prostovoljcev in tako spodbuditi ljudi k aktivnemu delovanju v dobro svojega kraja (v ta namen smo poenostavili prijavo divjih odlagališč preko spletne strani www.ocistimo.si, od marca pa bo omogočena tudi prijava odlagališč preko mobilnega telefona).

- Poiskati čim več odlagališč, ki jih še ni v [Registru](#) in tako doseči, da bo že letos v [Register](#) vpisanih preko 20.000 divjih odlagališč.
- V [vsaki občini](#)¹ poiskati, izobraziti in opremiti vsaj enega popisovalca, ki bo od sedaj naprej vsako leto enkrat preverjal vsa odlagališča, ki so v Registru.
- Vsa odlagališča v Registru divjih odlagališč oceniti glede na njihovo nevarnost za okolje in tako izdelati podlago za sanacijski načrt za vso državo in vsako občino posebej.
- Odkriti odlagališča, ki so najnevarnejša in opozarjati nanje toliko časa, dokler jih pristojne službe ne očistijo.

2.3 Namen in koristi za državo in občine

2.3.1 Prihranek denarja:

1. Popis divjih odlagališč in izdelava sanacijskega načrta sta za občine in državo po zakonu obvezna. Kljub temu je revizija Računskega sodišča RS v letu 2009 odkrila, da nobena revidirana občina nima popolnega popisa svojih divjih odlagališč in da prav nobena revidirana občina nima pripravljenega načrta za sanacijo divjih odlagališč (Računsko sodišče RS, 2009). Razlog je preprost – popisi divjih odlagališč so zelo dragi. Popis srednje velike občine stane več tisoč evrov. Popis in izdelava digitalnega registra na nekaj več kot 1% površine ene od slovenskih občin v letu 2009 je stal 12.000 evrov. Ob takih cenah bi enkratni popis cele Slovenije in hkratna izdelava digitalnega registra divjih odlagališč stala več kot 10 milijonov evrov. Če želimo dovolj kvalitetne podatke za strokovno utemeljeno sanacijo odlagališč, pa moramo popise ponavljati vsako leto.
2. Ker nameravamo prostovoljske popise opravljati redno vsako leto, bodo podatki o odlagališčih ažurni, hkrati pa bo omogočeno spremljanje, kaj se na posameznem območju dogaja z divjimi odlagališči. Opozorili bomo lahko na najbolj onesnažena območja in območja, kjer odlagališča vedno znova nastajajo. Tako bo mogoče bolj premišljeno usmerjati pozornost inšpektorjev, postaviti zapornico, kamero, ... S tem se bodo zmanjšali stroški nadzora, sočasno pa se bo povečala njegova učinkovitost.
3. Vsako odlagališče v Registru bo ocenjeno glede na njegovo nevarnost za okolje. To prinaša občinam in državi poleg finančnih prihrankov (stroški izdelave strokovnih podlag za načrt sanacije divjih odlagališč za vsako občino in za celotno Slovenijo bi znašali več sto tisoč evrov letno) tudi opozorilni sistem, s pomočjo katerega bo mogoče s hitrim ukrepanjem učinkovito zaščititi vire pitne vode in zdravje ljudi. Najnevarnejša divja odlagališča bodo namreč lahko očiščena prednostno, v najkrajšem času, za kar si bomo prizadevali z vsemi močmi.
4. S premišljenim ukrepanjem se bomo izognili nepremišljeni, nesistematični sanaciji divjih odlagališč, za kar se letno v Sloveniji porabi več milijonov evrov. Ker problema ne rešujemo sistematično, se odlagališča vedno znova

¹ Na spletnem naslovu <http://www.geopedia.si/?params=L8870#L8870> si lahko ogledate, katera občina še nima popisovalca

- pojavljajo, večinoma na istih mestih, porabljen denar pa je tako izgubljen, brez dolgoročnih učinkov.
5. Vse več občin je začelo pripravljati svoje računalniške aplikacije za prijavo divjih odlagališč. Register divjih odlagališč je občinam, ki tovrstnih aplikacij še nimajo, vedno na voljo za prijavo in spremljanje podatkov o divjih odlagališčih. S tem posamezni slovenski občini lahko prihranimo vsaj nekaj deset tisoč evrov za pripravo in vzdrževanje ustrezne programske opreme.
 6. Z vsakoletnim opozarjanjem na problematiko divjih odlagališč, ozaveščanjem in spodbujanjem aktivnosti občanom se bo ozaveščenost občanov o škodljivosti odlaganja odpadkov v naravo povečala, toleranca do nelegalnega odlaganja pa zmanjšala. To pomeni manj divjih odlagališč ter manjše stroške države in občin za njihovo sanacijo.

2.3.2 Iskanje primerov dobrih praks

S pomočjo rednih popisov bo mogoče spremljanje, kako se posamezne občine in država spopadajo z divjimi odlagališči. Mogoče bo spremljati učinkovitost posameznih ukrepov, ugotoviti ali se stanje v državi oziroma posamezni občini izboljšuje ter primerjati napredek občin med seboj. Tako bomo lahko odkrivali tudi primere najboljših praks pri boju z nelegalnim odlaganjem, jih predstavili drugim in na njihovi podlagi predlagali sistemske in zakonodajne izboljšave.

2.3.3 Aktivacija občanov

1. [Register divjih odlagališč](#) bo zmeraj na voljo občanom za spremljanje, kako učinkovita je država in njihova občina pri spopadanju s problematiko nelegalnega odlaganja. Register omogoča enostavnejše prijave odlagališč, saj se občanu ni treba več obračati neposredno na okoljske inšpektorje. To storimo namesto njega lahko mi.
2. V Register bo vključena tudi aplikacija za pomoč občanom pri organizaciji lokalnih prostovoljskih čistilnih akcij, s pomočjo katere bodo lahko občani z enim klikom na posamezno odlagališče izvedeli, približno koliko prostovoljcev in opreme potrebujejo za njegovo čiščenje, si natisnili zemljevid odlagališča ipd.
3. Vključevanje prostovoljcev v skrb za lokalno okolje ima mnogo pozitivnih učinkov, ki so pogosto celo pomembnejši kot urejanje problematike divjih odlagališč. Občutek, da lahko pomagamo, da se naš glas sliši, pomembno prispeva h kvaliteti bivanja vseh nas.

2.4 Popis divjih odlagališč - potek aktivnosti

Popis divjih odlagališč bo potekal od začetka marca do srede aprila – ko snega ne bo več in ko narava še ne bo preveč ozelenela, da bi ovirala popis.

Prostovoljci se lahko popisu divjih odlagališč pridružijo na dva načina:

1. Na spletni strani www.očistimo.si lahko prijavijo divja odlagališča, ki jih poznajo. Lahko se tudi odpravijo v naravo in poskušajo poiskati in prijaviti čim več divjih odlagališč. Občani, ki imajo mobilni telefon z GPS sprejemnikom, si bodo lahko od začetka marca na www.očistimo.si naložili aplikacijo za prijavo divjih odlagališč kar preko svojega mobilnega telefona.

2. Drugi način, na katerega lahko občani pomagajo, je, da se prijavijo za popisovalce v svoji občini. V vsaki slovenski občini potrebujemo vsaj enega popisovalca. Popisovalci bodo v vsaki občini na terenu poiskali in preverili prijave, ki bodo s strani občanov prispele v Register divjih odlagališč. Popisovalcem se lahko pridružijo tako, da na naslov popis@ocistimo.si sporočijo, v kateri občini želijo pomagati. V mesecu februarju bodo v 12 slovenskih krajih posebej za popisovalce organizirane delavnice, kjer bodo lahko izvedeli vse, kar potrebujejo.

2.4.1 Časovnica delavnic za popisovalce

Kraj	dan	datum
Koper	torek	1. 2.
Kranj	sreda	2. 2.
Celje	četrtek	3. 2.
Kočevje	petek	4. 2.
Postojna	sreda	9. 2.
Maribor	četrtek	10. 2.
Novo mesto	petek	11. 2.
Nova Gorica	torek	15. 2.
Ptuj	sreda	16. 2.
Slovenj Gradec	četrtek	17. 2.
Murska Sobota	petek	18. 2.
Ljubljana	torek	1. 3.
Opomba	vse delavnice so ob 18h	

3. Partnerske organizacije v projektu POPIS DIVJIH ODLAGALIŠČ 2011

3.1 Ekologi brez meja

Društvo Ekologi brez meja združuje entuziastične aktiviste s področja varstva okolja. Je neprofitno združenje, ki si prizadeva izboljšati stanje okolja s poudarkom na področju ravnanja z odpadki. To dosega s spodbujanjem sodelovanja ter aktivacije posameznikov in organizacij v njihovem lokalnem okolju.

Spletna stran: www.ekologibrezmeja.si

3.2 Gasilska zveza Slovenije

Gasilska zveza Slovenije (GZS) je samostojna, nepridobitna, humanitarna, nepolitična in najvišja oblika povezovanja prostovoljnih gasilskih društev in njihovih zvez. Prvo prostovoljno gasilsko društvo je bilo ustanovljeno 1869 v Metliki, Gasilska zveza Slovenije pa leta 1949 v Ljubljani. Gasilska zveza Slovenije vključuje 118 gasilskih zvez in okoli 1.400 prostovoljnih gasilskih društev ter prostovoljnih industrijskih gasilskih društev. V društva je vključenih približno 130.000 članov.

V vseslovenski akciji Popis divjih odlagališč 2011 bodo sodelovali zaradi varovanja in ohranjanja narave. Gasilska zveza Slovenije sodeluje v akciji z obveščanjem svojih

članic in vzpodbujanjem članic za sodelovanje v njej na področju lokalnih skupnosti, v katerih članice delujejo. S sodelovanjem v akciji želijo svojim članom sporočiti, da je ohranjanje narave ena bistvenih in pomembnih vrednot današnjega časa in hkrati zelo pomembna za naše prihodnje rodove.

Spletna stran: www.gasilec.net

3.3 Jamarska zveza Slovenije

V Jamarsko zvezo Slovenije (JZS) je včlanjenih 46 jamarskih društev iz vse države. Informacije o jamah, ki jih je v Sloveniji registriranih že več kot 10.000, se zbirajo v Katastru jam, ki deluje že skoraj 100 let. Podatki o onesnaženosti jam pa so lahko nepopolni, saj so bile mnoge jame raziskane in dokumentirane že pred več desetletji, ko so bile jame še bolj ali manj čiste. Na podlagi izkušenj ocenjujemo, da so onesnažene praktično vse jame z vertikalnimi vhodi, ki se nahajajo manj kot 50 m od kakšne ceste. Posledično to pomeni, da je v Sloveniji onesnaženih vsaj 1.000 jam. Med odpadki se pogosto pojavljajo večji kovinski predmeti (hladilniki, pralni stroji, pa tudi avtomobilske školjke), organski odpadki (zlasti živalska mrhovina), keramika, steklo, plastika, ... Zelo problematični so različni nevarni odpadki, kot so akumulatorji, razna olja in druge kemikalije. Kraška območja so zaradi nizkih samočistilnih sposobnosti še posebej ranljiva z vidika onesnaževanja podzemne vode. Z vodo iz kraških izvirov pa se oskrbuje že skoraj polovica prebivalstva Slovenije. Projektu ***Popis divjih odlagališč 2011*** se pridružujejo, ker so JZS in posamezna jamarska društva že v preteklosti organizirala ali sodelovala pri številnih čistilnih akcijah v jamah, hkrati pa tudi zbirala podatke o onesnaženosti jam.

Spletna stran: www.jamarska-zveza.si

3.4 Kajakaška zveza Slovenije

Kajakaška zveza Slovenije je organizacija, katere osnovno poslanstvo je gojenje vseh oblik veslanja s prostimi vesli. Natančneje, razvija množično in rekreativno dejavnost na tem področju, skrbi za kvaliteto vrhunskih in perspektivnih tekmovalcev, šola amaterski kader in sodnike za področje kajakaštva, organizira tekmovanja, skrbi za propagandno in založniško dejavnost in drugo.

Kajakaška zveza Slovenije se zaveda pomembnosti čistega okolja, zato v programe vključujejo tudi varovanje okolja, saj svoje dejavnosti izvajajo v naravnem okolju in želijo, da bi bilo to čisto, zdravo in urejeno. Na področju varovanja okolja se posvečajo predvsem delu z mladimi in spodbujajo ozaveščenost. V ta namen vsako poletje organizirajo kajakaško ekološke taborne, kjer za mlade kajakaše poleg športnih vsebin pripravijo tudi predavanja in delavnice na temo ekologije, vsak tabor pa izkoristijo tudi za čistilne akcije. Velja pa izpostaviti tudi vsakoletne tradicionalne očiščevalne akcij, ki jih društva KZS organizirajo v spomladanskem času skupaj z lokalnimi organizacijami širom Slovenije ter serije ekološko rekreativnih spustov po slovenskih rekah – ***Voda za vedno***.

Spletna stran: www.kajak-zveza.si

3.5 Lovska zveza Slovenije

LZS deluje v javnem interesu po Zakonu o divjadi in lovstvu in Zakonu o ohranjanju narave. Osnovna dejavnost Lovske organizacije Slovenije je varstvo narave in ob tem trajnostno gospodarjenje z divjadjo. Organizacija je stara že več kot 100 let – nastala

je leta 1907 v Ljubljani, ima 22.000 članov in 7 redno zaposlenih delavcev. LZS je naravovarstvena organizacija, katere glavni cilj je varstvo narave in trajnostno upravljanje z divjadjo, ki bo ob aktivnem sodelovanju s souporabniki na dolgi rok zagotavljalo in spodbujalo biotsko pestrost naravnega okolja.

Že več kot 15 let vsako leto organizirajo čistilne akcije po vsej Sloveniji, pred leti so izvajali tudi akcijo **Gozd ni koš za smeti**, lani pa so kot partner sodelovali v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!. Veseli jih, da so pred petnajstimi leti začeli nekaj, kar je preraslo v vseslovensko akcijo, sicer pa so sodelovali že pri mnogih zelenih projektih – nacionalnih in tudi mednarodnih kot partner in izvajalec. Pohvalijo se lahko, da se je po toliko izvedenih vsakoletnih akcijah čiščenja LZS zavest o ravnanju z odpadki med člani dvignila na zelo visok nivo – spoštujejo najvišje zakonske in moralne standarde na tem področju.

Spletna stran: www.lovska-zveza.si

3.6 Olimpijski komite Slovenije

OKS-ZŠZ je osrednja športna organizacija v Sloveniji in krovna organizacija velikega dela društvene organiziranosti športa. Prav društvena organiziranost športa, v katero je vključeno preko 80 tisoč registriranih športnikov in tretjina slovenskih državljanov, je najpomembnejši nosilec športne dejavnosti v Sloveniji. OKS-ZŠZ v svoji strukturi združuje 84 športnih zvez občin, 63 nacionalnih panožnih športnih zvez ter preko njih večino športnih društev. V Sloveniji je registriranih 7.500 športnih društev, ki predstavljajo preko 35 % vseh registriranih društev v Sloveniji.

Spletna stran: www.olympic.si

3.7 Planinska zveza Slovenije

Planinska zveza Slovenije spada s svojimi 263 planinskimi društvi in blizu 60.000 člani med najbolj množične nevladne organizacije v Republiki Sloveniji. Izmed vseh članov je kar tretjina mladih. PZS ima več kot stoletno tradicijo, saj je bil njen predhodnik Slovensko planinsko društvo ustanovljeno že leta 1893, od leta 2007 dalje pa ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju športa. Planinska zveza Slovenije – Komisija za gorsko reševanje je v letu 2008 s strani Ministrstva za zdravje pridobila status humanitarne organizacije, v letu 2010 pa še status organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami

Med najpomembnejšimi prednostmi članstva v PZS je zavarovanje v gorah Slovenije in Evrope. Poleg tega je PZS nosilka in izvajalka 23 programov strokovnega usposabljanja za mentorje planinskih skupin, vaditelje orientacije, varuhe gorske narave, vodnike PZS za vodenje v kopnih in snežnih razmerah, turno-kolesarske vodnike, alpiniste, markaciste, trenerje športnega plezanja in inštruktorje vseh vrst.

Pod področja PZS spadajo tudi alpinistična dejavnost, tekmovalno športno plezanje, ledno plezanje, tekmovalno turno smučanje in planinska orientacija.

Za področje varovanja okolja skrbi komisija za varstvo gorske narave, ki usposablja varuhe gorske narave za delo v planinskih društvih. Planinska društva upravljajo s 174 planinskimi kočami, zavetišči in bivaki z okoli 6.000 ležišči. Koče letno obišče okoli 1.4 milijona obiskovalcev. Za mrežo 1.520 planinskih poti, v skupni dolžini 8.240 km, po vsej Sloveniji skrbijo za to usposobljeni markacisti. V letu 2010 so poleti izvedli zelo uspešno akcijo **Očistimo naše gore**, v kateri so skupaj z Zavarovalnico

Triglav in planinci čistili slovenske planinske poti. Že od 90. let prejšnjega sotletja za čisto gorsko naravo v PZS skrbijo tudi preko akcije ***Smeti odnesite v dolino!***

Spletna stran: www.pzs.si

3.8 Ribiška zveza Slovenije

Ribiška zveza Slovenije je nevladna organizacija, sestavljena iz 64 ribiških družin in približno 13.000 člani. Deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Pri svojem delu se povezujejo z različnimi ministrstvi (npr. MZKGP, MOP, ...) ter z Zavodom za ribištvo Slovenije, Biotehniško in Veterinarsko fakulteto in sorodnimi nevladnimi organizacijami. Ribiške družine so upravljavke pretežnega dela vodnega življa Slovenije, saj je v njihovem upravljanju okoli 94 % slovenskih sladkovodnih površin. Slovenski sladkovodni ribiči imajo svojo dolgoletno čistilno akcijo, ki je zaradi razmer v naravi ne izvajajo na en dan, pač pa v enomesečnem razponu od svetovnega dneva voda (22. marec) do svetovnega dneva Zemlje (22. april), primorski ribiči pa celo od svetovnega dneva mokrišč 2. februarja naprej. Z Ekologi brez meja in tokrat z akcijo Popis odlagališč 2011 se združujejo na podlagi prepričanja, da je bila akcija OSVED! dobrodošla nadgradnja njihove vsakoletne akcije ***Očistimo bregove naših voda***. Prvi popis onesnaževalcev voda na Slovenskem so sladkovodni ribiči opravili že leta 1976, žal pa ima podatke o popisu v svojem arhivu le še redkokatera ribiška družina. Ekološko stanje voda spremljajo tudi v sodobnem katastru onesnaženj slovenskih voda (KOSV), kamor z geodetskimi koordinatami beležijo podatke o divjih odlagališčih ob bregovih in iztokih kanalov ob vodah.

Spletna stran: www.ribiska-zveza.si

3.9 Slovenska potapljaška zveza

Slovenska potapljaška zveza (SPZ) je krovna organizacija slovenskih potapljačev. Njeno osnovno poslanstvo je skrb za varno potapljanje, kar Zveza zagotavlja predvsem preko izobraževanja članov. Zveza je tudi nosilec vseh športnih prireditev povezanih s potapljanjem in izvajanja podvodne reševalne službe Slovenije. V ta namen v zvezi delujejo trije komiteji: komite za izobraževanje, komite za šport in komite za zaščito in reševanje iz vode. Posamezni komiteji so naprej razdeljeni v ustrezne komisije.

Spletna stran: www.spz.si

3.10 Turistična zveza Slovenije

Turistična zveza Slovenije (TZS) je društvena organizacija, ki si večinoma s prostovoljnim delom svojih več desetstisoč članov prizadeva za razvoj turizma. Ustanovljena je bila leta 1905 v Ljubljani kot Deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem, danes pa združuje več kot 670 turističnih društev, 30 občinskih in območnih zvez, pa tudi 200 turističnih podmladkov. Njeno geslo je Turizem smo ljudje. Kot nepridobitna, nevladna in nestransarska organizacija civilne družbe deluje TZS v javnem interesu. V njej prostovoljno združeni ljudje večinoma skrbijo za gostoljuben sprejem v urejenem okolju, ozaveščanje prebivalstva za turizem od najmlajših dalje, prepoznavnost Slovenije v širšem prostoru, prirejanje številnih zanimivih prireditev, ki vključujejo tudi ohranjanje kulturne dediščine. Med

pomembnimi projekti, ki jih nekatere zveza uresničuje tudi že nekaj desetletij, sta na področju skrbi za okolje Spomladansko čiščenje in urejanje okolja ter **Moja dežela – lepa in gostoljubna**, ki omogoča tudi sodelovanje v mednarodnem tekmovanju najlepše urejenih evropskih mest in vasi Entente Florale. Zveza pa se je s projektom **Moja dežela – lepa in gostoljubna** vključila tudi v svetovni okoljevarstveni projekt World Cleanup 2012 – Očistimo svet. TZS pri vsakoletnem spomladanskem čiščenju okolja poudarja nujnost odprave vzrokov onesnaženja in tako vsakoletno pomembno prispeva k zmanjševanju števila divjih odlagališč

Spletna stran: www.turisticna-zveza.si

3.11 Uprava RS za zaščito in reševanje

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je organ v sestavi Ministrstva za obrambo. Njene naloge so vezane na pripravo, vzdrževanje in izvajanje nacionalnih programov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Njihove aktivnosti so predstavili v filmu, ki ga najdete na tej povezavi: www.sos112.si/filmcek

URSZR se je tudi v lansko akcijo OSVED! vključila z vsemi svojimi 13 izpostavami v Sloveniji, ki so bile ključne pri organizaciji iskalno-čistilnih akcij 21. marca. Tudi letos bodo na podoben način s svojimi močmi pomagali pri evidentiranju divjih odlagališč.

Spletna stran: www.sos112.si

3.12 Zavod RS za varstvo narave

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave je strokovna državna institucija. Ustanovljen je bil leta 1999 z razglasitvijo, formalno pa je začel delovati januarja 2002. Združuje sedem območnih enot, ki pokrivajo celotno ozemlje Slovenije; zaradi povezovalne in koordinacijske vloge pa se jim je pridružila še osrednja enota s sedežem v Ljubljani. Pri izvajanju dejavnosti so strokovni, objektivni, pri tem pa želijo konstruktiven dialog z vsemi deležniki. Poslanstvo Zavoda RS za varstvo narave je ohranjanje slovenske narave, ki je izjemno pestra in razmeroma dobro ohranjena. Zavod sicer ni pristojen za odpadke, a imajo ti kadar so nepravilno oz. nelegalno odloženi velik vpliv na naravo in njene prebivalce. Odpadki predstavljajo tujek v naravi in so moteči, lahko pa tudi nevarni, še posebej če gre za nevarne snovi ali za predmete, ki jih živali zamenjajo za hrano. Izjemno veliko grožnjo naravi predstavljajo vsi odpadki, ki so iz plastike. Do danes namreč ni živih organizmov, ki bi plastiko lahko predelali. Ta pa v naravi razpada, je za vse živali strupena, za večje tudi nevarna in se nikoli popolnoma ne razgradi. Akciji **Popis divjih odlagališč 2011** se podobno kot lani pridružujejo tudi letos - vsi zaposleni bodo sodelovali kot prostovoljci. Njihovo delo je tudi terensko in sodelavci ob rednem delu ali v prostem času nelegalna odlagališča opazijo. O nelegalnih odlagališčih bodo poročali in sodelovali kot prostovoljci. Prav tako pa njihovi strokovnjaki poznajo delovanje v naravi in lahko pomagajo tudi pri strokovnem delu in ozaveščanju, zakaj odpadki tako zelo ne sodijo v naravno okolje.

Spletna stran: www.zrsvn.si

3.13 Zavod za gozdove Slovenije

Zavod za gozdove Slovenije je javni zavod, ki ga je leta 1993 ustanovila Vlada Republike Slovenije in opravlja javne naloge in pooblastila v zvezi z gozdovi Republike Slovenije. ZGS organizacijsko in teritorialno pokriva vso Slovenijo, zaposlenih ima 813

ljudi, od katerih je 688 gozdarskih strokovnjakov. Glavne naloge zavoda so izdelava gozdnogospodarskih načrtov, določanje potrebnih gojitvenih in varstvenih del, izbira drevja za posek v sodelovanju z lastniki gozdov, svetovanje lastnikom gozdov, izdelava lovsko-upravljaljskih načrtov in upravljanje z lovišči s posebnim namenom ter ozaveščanje javnosti o pomenu gozdov in ohranjanju narave. Slogan ZGS se glasi: »**Skrbno z gozdom, v dobro narave in ljudi**«, ki ga še posebej udejanjajo v letu 2011, ki ga je OZN razglasila za [Mednarodno leto gozdov](#), v okviru katerega letos načrtujejo vrsto ozaveščevalnih dejavnosti. ZGS se je za sodelovanje akciji Popis odlagališč 2011 odločil na podlagi lanskimi dobrih izkušenj, ko so popisali okoli 40 % vseh divjih odlagališč in tudi ker ZGS na več območnih enotah že prejšnja leta organiziral čiščenja ali opozarjal na divja odlagališča v gozdovih, je pa zelo učinkovit zaradi svoje teritorialne organiziranosti po vsej Sloveniji.

Spletna stran: www.zgs.gov.si

3.14 Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov

Slovenske skavtinje in skavti se že 20 let ukvarjajo predvsem s celostno vzgojo mladih v aktivne in odgovorne državljane, ki so pripravljeni pomagati in se znajti na vsakem koraku. Med letom pripravljajo številne programe in projekte za različne starostne skupine mladih, za mladinske voditelje pa izvajajo tudi posebna skavtska izobraževanja in usposabljanja. ZSKSS ima približno 4500 članov in tri zaposlene. Preko lokalnih enot, ki so razporejene po vsej Sloveniji oziroma preko svojih članov in prostovoljcev vsako leto pomagajo naravi z lastnimi ekološkimi akcijami. Akcije so različne, od zbiranja papirja/baterij/zamaškov, čiščenja ob cestah in poteh, anketiranja in ekološkega ozaveščanja do izvajanja raznih delavnic, učenja ločenega zbiranja odpadkov ter pobud na občinah za ekološke otoke.

Njihov vzgojni program je prav v tem obdobju še posebno močno povezan z okoljem, in sicer, s služenjem v družbi in okoljsko vzgojo razvijati čut do narave in sočloveka ter dejavno odgovarjati na zaznane potrebe. Tako tudi sedaj dejavno odgovarjajo na potrebo po popisu divjih odlagališč s podporo pobude Ekologov brez meja. Upajo, da bodo vsi člani začutili, da skupaj zmorejo veliko in da bo vsak korak v dober ekološki namen poplačan z zavestjo, da so prispevali k skupnemu dobremu.

Spletna stran: www.zkss.skavt.net

3.15 Zveza bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov

Zveza odraslih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS) je narodna organizacija slovenskih odraslih skavtinj in skavtov. V svojih vrstah združujejo članice in člane, ki so bili v mladosti člani mladinskega skavtskega gibanja in ljudi, ki v mladosti niso imeli priložnosti okusiti skavtske poti. ZBOKSS je prisotna na celotnem področju Slovenije v okviru lokalnih enot, ki se imenujejo bratovščine. V Sloveniji je 19 bratovščin z okoli 250 aktivnimi odraslimi skavtinjami in skavti. Pripravljeni so zapustiti svet malo boljši, kot smo ga prejeli. Pri svojem delovanju podpirajo mladinsko gibanje, ki jih navdihuje s svojo zagnanostjo pri vzgoji otrok in mladine.

Spletna stran: www.skavt.net

3.16 Zveza tabornikov Slovenije – nacionalna skavtska organizacija

Zveza tabornikov Slovenije - nacionalna skavtska organizacija (ZTS) je prostovoljska, mladinska, nevladna organizacija, ki povezuje društva tabornikov – rodove v Sloveniji. Ustanovljena je bila 22. aprila 1951 in trenutno šteje 10.500 članov. Poslanstvo ZTS je prispevati k skladnemu osebnemu razvoju mladih ljudi, doseganju njihovih polnih telesnih, intelektualnih, socialnih, čustvenih in duhovnih sposobnosti kot avtonomnih posameznikov, kot odgovornih državljanov, angažiranih in solidarnih članov svoje lokalne, državne in mednarodne skupnosti. Vse to dosega ZTS z za mlade zanimivim programom, ki poteka predvsem v naravi. Program ZTS je v dolgoročnem smislu vzgojno in okoljsko naravnano in navaja mlade ne le k okoljski ozaveščenosti, temveč tudi k ustreznemu vsakodnevnemu ravnanju - stilu življenja in delovanja. V 80. in 90. letih je ZTS s programom *Ekološka izvidnica* mlade navajala na kritičen odnos do okolja in jih učila odkrivati divja odlagališča ter ocenjevati velikost ter vrsto in stopnjo njihovega ogrožanja narave. S sodelovanjem v akciji Popis divjih odlagališč 2011 bodo krepili geslo organizacije: Z naravo k boljšemu človeku!.

Spletna stran: www.zts.org, www.rutka.net

4. Govorci na novinarski konferenci:

Janez Matos, vodja akcije Popis divjih odlagališč 2011 pri društvu Ekologi brez meja, je po izobrazbi univerzitetni diplomirani geograf. Navdušen ekolog je že od malih nog - komaj je shodil, je že pobiral odpadke po bližnjih gozdovih. Po končani diplomi je aktivno sodeloval v več okoljskih nevladnih organizacijah. Sodeluje pri evropskem projektu Climate Advocates. Vodil je izdelavo prvega nacionalnega registra divjih odlagališč v okviru akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Od leta 2010 je član Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije. Študij nadaljuje na Univerzi v Ljubljani, kjer v okviru doktorskega študija varstva okolja pripravlja disertacijo na temo divjih odlagališč odpadkov.

Prof. dr. Dušan Plut je zaposlen kot redni univerzitetni profesor za fizično in regionalno geografijo na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Znanstveno in raziskovalno se ukvarja z geografsko problematiko vodnih virov, geografskimi vidiki okoljske globalizacije in pokrajinske degradacije. Vodi katedro za varstvo okolja in je podpredsednik programskega sveta interdisciplinarnega univerzitetnega študija varstva okolja. Je avtor prek 200 znanstvenih in strokovnih prispevkov, znanstvene monografije in univerzitetnega učbenika. Je gostujoči profesor na univerzah v Zagrebu in Tuzli in vodja raziskovalne programske skupine (Trajnostni regionalni razvoj Slovenije) Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V 80. letih je aktivno sodeloval v Zvezi društev za varstvo okolja, leta 1989 pa je postal ustanovni predsednik Zelenih Slovenije. Leta 1990 je bil izvoljen za člana predsedstva Republike Slovenije, konec leta 1992 pa za člana državnega sveta. Leta 1996 je prejel najvišje državno odlikovanje za zasluge v osamosvojitvenem obdobju.

4.1 Predstavniki partnerskih organizacij na voljo za izjave

1. **Janez Matoh**, Olimpijski komite Slovenije
2. **Peter Misja**, predsednik Turistične Zveze Slovenije

3. **Andrej Jelenc**, direktor reprezentanc, Kajakaška zveza Slovenije
4. **Marko Koračin**, Ribiška zveza Slovenije
5. **Tone Tomše**, Planinska zveza Slovenije
6. **Barbara Tehovnik**, Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov
7. **Mateja Ferk**, služba za varstvo jam pri Jamarski zvezi Slovenije
8. **dr. Darij Krajčič**, Zavod RS za varstvo narave, direktor
9. **Jošt Jakša**, direktor Zavoda za gozdove Slovenije
10. **Darko But**, v. d. direktor Uprave za zaščito in reševanje Republike Slovenije
11. **Srečko Žerjav**, predsednik Lovske zveze Slovenije
12. **Ivo in Štajdohar**, tajnik Zveza tabornikov Slovenije
13. **predstavnik** Gasilska zveza Slovenije
14. **predstavnik**, Slovenska potapljaška zveza
15. **predstavnik**, Zveza bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov